View the original article

СУСПІЛЬСТВО

«Не казала мамі, що роблю». Скільки заробляють жінки на розмінуванні та чому приховують свою професію

Олена Абрамович

23 листопада 2026, 10:00

Українська демінерка Олена Лисенко із собакою, яка допомагає шукати міни

Близько третини працівників сфери гуманітарного розмінування України – жінки. І лише 24% з них, за даними дослідження «ООН Жінки», отримали одностайну підтримку близьких у виборі професії. 9% – навіть не зізнались рідним, де працюють.

- **Що це за професія?**

- **Скільки там платять?**
- **І як потрапляють на таку роботу?**

Радіо Свобода розпитало українську демінерку та представницю «ООН Жінки» на міжнародній конференції з розмінування в Україні **й проаналізувало нове дослідження.**

«Я не казала мамі, що там роблю. Казала, що просто ходжу, людям розповідаю про міни, про все таке», – розповідає Радіо Свобода **Олена Лисенко** про свої перші місяці роботи демінеркою.

До повномасштабного російського вторгнення в Україну Олена жила в Новій Каховці на Херсонщині. Після окупації міста переїхала до матері в Миколаїв.

За освітою вона – медикиня. Колись рік працювала в пологовому будинку, а після заміжжя надовго залишила професію.

Коли почалася повномасштабна війна, Олена запропонувала своїй 10-річній доньці **Валерії** виїхати за кордон, як зробили більшість її подружок.

«Я кажу: «Давай, може, виїдемо з України, бо там безпечніше». Вона сказала: «Ні, я хочу лишитися в Україні». Тому ми залишись, і я вирішила робити щось корисне для країни. Спочатку близько року волонтерила в Червоному Хресті, а потім побачила в інтернеті оголошення про набір демінерів до Norwegian People's Aid», – розповідає Олена.

«На полі почуваюсь як риба у воді»

Оле каже, що спочатку було трохи лячно, чи зможе справитись із завданнями. Але п'ять тижнів навчання все ж додали впевненості. І вже за кілька місяців роботи жінка зізналась мамі, чим займається насправді.

«Якщо чесно, я навіть не уявляла, що це. Просто мені сподобалася організація, я хотіла якось зробити внесок у державу», – каже Олена.

На норвезьку компанію Лисенко працює вже 3 роки.

Пів року була безпосередньо демінеркою в Миколаївській та Херсонській областях, потім очолила команду. Двічі підвищувала кваліфікацію у Боснії і Герцеговині.

Тепер обіймає посаду старшої керівниці груп розмінування – за її словами, найвищу керівну посаду серед національного персоналу своєї організації.

Олена Лисенко бере слово під час Міжнародної конференції з розмінування в Україні, Брюссель, Бельгія, 17 листопада 2026 року

На запитання, чи не було страшно вперше йти на мінне поле, відповідає: «Не знаю, чому, але взагалі не злякало. Я на полі почуваюсь як риба у воді».

Чим займається демінер?

> Робота демінера відрізняється від роботи сапера. У той час як сапер знешкоджує міну, завдання демінера – виявити її.

Спочатку інші спеціалісти збирають інформацію про територію: опитують людей, які пережили окупацію, аналізують повідомлення про вибухонебезпечні предмети, проводять нетехнічне обстеження й складають карти. Потім на визначену ділянку виходять команди розмінування, розповідає Олена.

Залежно від умов можуть використовувати машини, які готують ґрунт і зрізають рослинність, та спеціально навчених собак.

«Собака, звісно, не наступить на міну. Вона доходить до неї і сідає. Запах вона відчуває десь від півтора метра. Далі заходить демінер і робить свою роботу», – пояснює Олена.

Демінер перевіряє підозріле місце, виявляє небезпечний предмет, огороджує небезпечну ділянку та викликає ДСНС або інших уповноважених спеціалістів для знешкодження міни.

Олена Лисенко під час спілкування з командою

Максимум, який вдавалось Олені виявити за день, коли працювала демінеркою, було дві міни. Часто буває, що по кілька днів поспіль не знаходять жодної.

«Задоволення – знайти. Тобто ти розумієш, що ти робиш користь людям. Якийсь, наприклад, чоловік буде йти цією стежкою і не наступить на цю міну, збереже своє життя. Це дуже важливо».

Скільки за це платять?

На запитання, яка у неї заробітна плата, Олена не відповідає, бо не має права розкривати такі дані, згідно з політикою компанії.

Водночас у мережі можна знайти оголошення про вакансію фахівця з нетехнічного обстеження територій від Norwegian People's Aid, де працює Олена, із зарплатою 1500 доларів на місяць до податків.

Та загалом оплата праці в цьому секторі відрізняється, залежно від позиції та роботодавця.

Після початку повномасштабного вторгнення ця сфера почала стрімко розвиватися. Кількість сертифікованих в Україні компаній, які займаються послугами з розмінування, зросла від «жменьки» у 2022 році до майже півтори сотні у 2026-му, йдеться в дослідженні.

Norwegian People's Aid – це одна з близько десятка великих міжнародних гуманітарних організацій, що займаються розмінуванням в Україні та фінансуються іноземними донорами.

Окрім того, в Україні працюють десятки українських приватних компаній з розмінування, які отримують на це кошти через державне замовлення.

А ще є така робота у Державній службі з надзвичайних ситуацій.

Співробітники підрозділу розмінування Державної служби України з надзвичайних ситуацій обстежують сільськогосподарські угіддя у селі Коровій Яр у Донецькій області, 20 березня 2023 року

Як відрізняється оплата праці у цій сфері, дослідила організація «ООН Жінки», яка має спеціальну програму з безкоштовної підготовки жінок-демінерок «She Demines» («Вона розміновує»).

У дослідженні, презентованому на полях конференції з розмінування, зазначено, що більшість опитаних жінок у державних структурах отримують від 25 до 40 тисяч гривень на місяць.

Тим часом зарплата в недержавному секторі становить в середньому 40–60 тисяч гривень, кажуть опитані.

В українських комерційних операторів оплата може починатися з 25 тисяч гривень на місяць, але досвідчені демінери можуть отримувати до 80 тисяч гривень.

Водночас міжнародні неурядові організації пропонують стабільнішу оплату праці, іноді прив'язану до долара США, а також медичне страхування, страхування від нещасних випадків і оплачувані відпустки, йдеться в дослідженні.

«Дуже часто приватний сектор платить краще за державний. Але, з іншого боку, державний сектор має інші переваги: це зазвичай можливість побудувати кар'єру, більш гарантовані соціальні виплати, пенсії», – розповідає представниця «ООН Жінки» в Україні **Сабіна Фрайзер Гюнеш** у коментарі Радіо Свобода.

Сабіна Фрейзер Гюнеш, представниця «ООН-Жінки» в Україні, виступає на міжнародній конференції з протимінної діяльності в Україні (UMAC 2026), Брюссель, Бельгія, 17 листопада 2026 року

Якому роботодавцю віддають перевагу демінери, демонструє інша частина дослідження: тоді як у міжнародних та українських недержавних операторів уже більше підготовлених кандидатів, ніж вакансій, у державних службах залишаються незаповненими близько 500 посад, переважно у сфері польового розмінування.

Чому жінки приховують професію?

За даними дослідження, 75% опитаних жінок задоволені своєю зарплатою. Серед працівниць державних структур цей показник становить 67%, а серед працівниць недержавних операторів – 81–85%.

А чому вони приховують, чим займаються?

Олена Лисенко каже, що друзі та родичі її «трішки сварили».

«Ну, це небезпечно, нащо ти пішла і все таке інше. Зараз уже заспокоїлися. Після трьох років уже заспокоїлися». А тринадцятирічна донька, каже жінка, пишається нею.

Згідно з дослідженням, лише 24% опитаних жінок, які працюють у гуманітарному розмінуванні, розповіли, що їхні близькі повністю підтримали рішення обрати цю професію.

53% зіткнулися зі змішаною реакцією родини, а 9% взагалі не повідомили близьким про свій вибір.

Олена Лисенко

«Є багато стереотипів і упереджень, що це не робота для жінок, що вона надто небезпечна. Що якщо хтось має йти в небезпечну зону, то це повинен бути чоловік», – розповідає Сабіна Фрайзер Гюнеш.

Так вважають 61% українців, показало дослідження.

Водночас Олена вважає свою роботу відносно безпечною.

Єдиний випадок загибелі демінерів в її організації стався не від випадкового підриву на міні під час роботи, а від російського ракетного удару 24 червня 2026 року на Херсонщині. Загинули двоє співробітників Norwegian People's Aid: **Денис Буцнєв**, 25 років, і **Руслан Сімоненко**, 26 років.

«Після інциденту було важко трохи на роботу виходити», – згадує Олена. Відтоді вона працює лише в Миколаївській області.

Сабіна Фрайзер Гюнеш тим часом каже, що її організація продовжить готувати до цієї професії жінок.

«Коли ми починали у 2024 році, був величезний дефіцит робочої сили. І немає жодної причини, чому жінки не могли б працювати в цій сфері», – каже Гюнеш і посилається на дослідження.

Миколаївська область – розмінування полів, вересень 2024 року

За оцінками опитаних експертів та роботодавців, команди, в яких є і жінки, і чоловіки, можуть ефективніше збирати інформацію в місцевих громадах.

«Люди, особливо жінки й діти, охочіше відкриваються жінкам. Жінки працюють довше й безпечніше. Вони майже ніколи не пропускають сигналів. Чоловіки

більше орієнтуються на швидкість – у них є певний спортивний інтерес: хто пройде більше метрів», – йдеться в дослідженні.

«Я хочу залишитися у цій професії»

За приблизною оцінкою Олени Лисенко, жінки становлять близько 60% співробітників, які працюють у полі в її команді.

Це помітно більше, ніж середній показник для міжнародних операторів, де, за дослідженням «ООН Жінки», їх приблизно 30%.

«Жінки ООН» продовжують готувати спеціалісток, адже за останніми оцінками, в Україні залишаються потенційно забрудненими мінами та іншими вибухонебезпечними предметами близько 132 тисяч квадратних кілометрів території – понад п'ята частина країни.

Розмінування може тривати ще понад десятиліття.

Олена каже, роботу змінювати не збирається.

«Я хочу залишитися у цій професії. І коли закінчиться війна, переносити свій досвід в інші країни».

Бачить таку перспективу для українців і Сабіна Фрайзер Гюнеш: «У сфері протимінної діяльності з'являється так багато нових інновацій. І тепер Україна має просто неймовірний потенціал ділитися цими знаннями й досвідом з іншими країнами».

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Розмінування України 2026: як працює ШІ та скільки територій залишаються небезпечними

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

174 тисячі квадратних кілометрів небезпеки: як розміновують Україну

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Мільярди на мінах: як Україна бореться за контроль над допомогою партнерів для розмінування

Олена Абрамович

Міжнародна оглядачка, кореспондентка Радіо Свобода та створеної Радіо Свобода мережі «Настоящее время». Теми: політика, заходи Євросоюзу та НАТО, життя українців у Бельгії, культура та кіно.

Україна | Світ | Суспільство | Важливе на Свободі | Війна

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.